

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' קרח כ"ד סיון תשע"ט

החברותא בשאנן פנמי לחברים גליון מס 611

פנינים יקרים

ויקח קרח (טו, א) פרש"י פרשה זו יפה נדרשת במדרש רבי תנחומא ע"כ רש"י אינו מביא תוכן דברי רבי תנחומא. בזה הרמז בא רש"י להשמיענו שאין צורך להסביר שורש המחלוקת מפני שהטעם העיקרי של המחלוקת הוא היצר כפשוטו.

(טעם ודעת)

ויקח קרח (טו, א) עשרו של קרח הביאו לשמות כזה שבה נשתתה, נאמר ואת כל היקום אשר ברגליהם, זו עשרו של קרח, וזה שאמר ואת כל היקום אשר ברגליהם זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו לעוה"ב מכח נתינת הצדקה.

(לב שמחה)

ויקח קרח (טו, א) במד"ר קרח שפקח היה מה ראה לשמות זה. הרי לנו מזה עד כמה כוחה של נגיעה ונטיית הלב שאפילו בעל רוח הקודש יכול לטעות ע"י עינו שהטעתו ונעשה כסומא שאינו רואה רק רצונו ונגיעותיו וחושב שהצדק איתו...

(טעם ודעת)

ויקח קרח (טו, א) במדרש קרח ראה שני הפכיים, בפרה אדומה ארו יורה על הגאווה - ויגבה לכו בדרכי ה' ואזוב יורה על השפלות. לאמיתו של דבר צריך האדם לאחוז בשתי המדות כאשר שפל ישתדל להתחזק ולהטהר, וכשהוא מטהר יחשוש שההטהרות יגרום לגדלות יתר במעלה ובקדושה. קרח טעה במהות פרה אדומה המעלה והקדושה וההבאה לידי גאות אדם והתנשאות. כך שאחוז בזה ובזה בתכלית הזהירות.

(בעש"ט)

כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' וכו' (טו, ג) איתא בזה"ק תרין דרגין אינון קדוש וטהור, כהן קדוש לוי טהור. יש לומר שזה היתה טענת קרח כי כל העדה כולם קדושים וכולם יכולים להיות כהנים. ומדוע תתנשאו?

(לב שמחה)

וישמע משה ויפול על פניו (טו, ד) באור החיים דקדק למה הוצרך לומר וישמע אחר שאמר הכתוב ויאמרו אליהם. אולי יש לומר דאיתא המלגלג על צדיק נענש, לכן כששמע משה שהם מלגלגים מיד ויפול על פניו לבקש מהשי"ת שלא יקפיד עליהם ולא יענשו בנינו.

(לב שמחה)

רב לכם (טו, ג) טענת קרח למשה היתה שכבר שמשת זמן רב ועתה ישמשו אחרים הלא כל העדה כולם קדושים. אמנם האמת שאין כאן מנויים שיוגבלו בזמן וממילא לא שייך האמירה רב לכם. (כלי יקר)

וידבר אל קרח ואל כל עדתו (טו, ה) איתא באבות (פ"ה) כל מחלוקת שהיא לשם שמים סופה להתקיים וכו' זו מחלוקת הלל ושמאי, יש לדקדק הלשון הלל ושמאי ולא בית הלל ובית שמאי ללמדנו שהמחלוקת שלהם לא היה למטרת הנצוח כי אם לידע ולכרר האמת כשכוונתם לשם שמים.

(הגר"א ואלקין זצ"ל)

המעט מכם כי הבדיל (טו, ט) משה רבנו דיבר לקרח ועדתו כי מי שזכה להתקרב לתורה ולעבודה אין נאה לו לבקש מנויים של כבוד ושררה. וזהו המעט מכם כי הבדיל אלקי ישראל אתכם לעסוק בתורה ולהתקדש בה, ואין לו לחשוב על שררה אלא ישמח במה שיש לו בשבתו בבית ה'.

(רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל)

ובקשתם גם כהונה (טו, י) במסורה ובקשתם גם כהונה. ובקשתם משם את ה' אלקיך, רמז למבקש כהונה ושררה צריך שיהיה זה לשם שמים והיינו ובקשתם משם את ה' אלקיך שאינו דורש כבוד לעצמו כי אם להרבות כבוד שמים.

(בעל המורים)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשק שיחת הרא"ש זיע"א פרשת כי תשא תשל"ב ה'תשנ"א ז' א.א.

מעליו מציאות שמקיימת אותו ונותנת לו את החיות. וכמו שהבהמה מקבלת את החיות שלה מהאדון, ובלא זה היא לא יכולה לחרוש, ולא לאכול מה שהיא רוצה לאכול, רק ע"י האדון, כך גם אצלנו, החכמה - שהיא הבחירה - צריכה להראות לנו שאנו בחינת בהמה. ומה שהחכמה נמצאת אצלנו אין זה מאיתנו רק ממנו, "הייתי עמד". ובשביל זה האדם מוכרח לעבור גלגולים וגלגולים, בכדי שהוא ירצה להשפיל את עצמו. הרבש"ע מכניס את האדם בכזה שברון, ובכזה צער, שהאדם לא יכול להחזיק מעמד, הוא יכול להגיע לידי שיגעון. למה הרבש"ע עושה את זה לבן שלו, בגלל שהאדם רוצה תמיד שיהיה לו קיום בפני עצמו, ולהצטדק. להחליק את הכל. שהוא יהיה רגוע ולא יהיו לו מכאובים. שלא יגיע למסקנה שהוא לא בסדר. לכן הוא מחפש הכל בשביל שיהיה בסדר. ולכן בכדי להגיע להתקשרות האלוקית הוא מוכרח לעבור את כל הגלגולים. כמו דוד המלך שנפל אחרי שאמר "בחנני ונסני", ואז הוא נשאר תלוי באויר, והוא ראה ממש "וחטאתי נגדי תמיד". החטא עמד מולו ולא היה לו שום תירוץ לתרץ את עצמו. והוא הרגיש שהוא מוכרח עכשיו התקשרות אלקית, ובאם לא הוא עלול להשתגע. בזה הרבש"ע הביא אותו למצב כזה שהיה מוכרח להגיע להכרה ש"מה אנו מה חיינו", והיה חייב לראות שהוא בבחינה של בהמה. ומה שהוא עושה ויש לו חכמה - "הייתי עמד", זה החכמה שלך. החכמה מאין תמצא, כשאני רואה שאני אין, אז אני מגיע אל החכמה שמראה לי שהחכמה שלך.

כאשר האדם רואה שהוא לא יכול להמשיך להסתובב כך, כל המעיינות של התירוצים לתרץ

וזה הוא השורש של כל ענין הבחירה - אם האדם הוא מציאות בפני עצמו או שהוא בטל לשורשו. כאשר האדם נכשל הוא תמיד רוצה לתרץ את עצמו, ובגלל שהוא לא בהתקשרות ודביקות למציאות שלו - שהיא מציאות האין - הוא לא מחפש את השורש למה הוא נכשל. הוא תמיד מחפש אחר כל מיני תירוצים בכדי להרגיע את עצמו, שרק בגלל הסיבה זו היתה לו הנפילה הזו, אבל הוא היה בסדר בגלל שהכוונה שלו טובה. ובזה שהכוונה שלו טובה מתורצת הנפילה שהוא נפל. העיקר שהוא בסדר. הוא לא מחפש את ההתקשרות, דהיינו להכיר שהוא בחינת אין, והוא תמיד בבחינת חטא. והוא לא מחפש את ההתקשרות של שלימות הוי' ליחד שם י-ה ב-ה, דהיינו שיהיה בטל לשורשו ע"י בחינת אין, וממילא תיבטל הבחירה ולא יהיה מלחמת עמלק.

לנו אין יכולת להשיג את הרבש"ע ולהבין את מציאותו, המוח שלנו לא מסוגל לתפוס את זה, אנו רק יכולים לדעת ע"פ ההשגה שלנו. כמו שהבהמה יש לה חוש להכיר את זה שזן אותה, כך אנו יש לנו חוש להכיר את זה שזן ומחיה אותנו. רק היות שמותר האדם מן הבהמה היא הבחירה שניתנה לו ולשם כך ניתנה בו החכמה, החכמה הזו היא מסך המבדיל בינינו ובינו. כי למרות שהחכמה צריכה להראות לו את הבהמיות שלו כמו שדוד המלך אמר "בהמות הייתי עמד", האדם אינו יכול להכניע את עצמו להיות בחינת בהמה, היות שאף שהוא מלא מדע וחכמה חיינו אינם חיים בגלל שאין לו את הסיפוק המלא שהוא בעצמו מציאות החכמה. בו בזמן שהחכמה היא זו שאמורה להראות לו שהוא מציאות בהמה, ואז הוא יכול למצוא בעצמו שיש

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

המשך מעמ' קודם

את עצמו נעולים. והוא כבר לא יכול להגיד: למרות שנפלתי אני עדיין הצודק. כמו שהרבש"ע לחץ את דוד המלך אל הקיר, והראה לו שאין לו כל תירוץ לתרוץ את עצמו, ואז הוא נשאר כולו אין, "חטאתי לה", והגיע להכרה כי כל המציאות שלו היא לא המציאות שלו רק יש מציאות שנותנת לו את הכוחות, והיא מביאה אותי למצב שלא אוכל להמשיך להסתובב כך ואני מוכרח להודות כי "חטאתי לה" וחטאתי נגדי תמיד. כמו כן הוא אצל כל אדם. הוא מוכרח לעבור גלגולים ויסורים עד שיגיע להכרה הנכונה. באופן אחר הוא לא יכול להגיע לחכמה אלא מן האין, מהבהמיות. כי אחרי שהוא מכיר שהוא בהמה איך מגיעה אליו כזו חכמה? זוהי החכמה האמיתית שמביאתו להכיר את בוראו. כי החכמה מראה לו שהוא בהמה, וממילא, כמו שהבהמה יש לה את החוש להכיר את האדון, כך נהיה אצלו החוש להכיר שהחיות שלו היא ממקור החכמה שמשפיע בו את החכמה. ואז הוא מתחיל לחיות בדיוק כמו הבהמה שחיה עם התחושה מי הוא האדון, גם הוא חי עם התחושה של האין. וזו היא בחינת משיח. זו היא הרוח החדשה שתהיה בעולם בביאת המשיח, שאנו כולנו נחיה בבחינה הזו כמו דוד המלך משיח ה' - בהמות הייתי עמד, כגמול עלי אמו.

אך למרות כל זה בני אדם לא רוצים להשפיל את עצמם, היות והם רוצים סיפוק, ורוצים תענוג מהקיום שלהם, מזה שה"מלא מדע וחכמה" הוא שלהם. ורק מחמת שהוא מפחד שלא יקבל מכה הוא נותן כינוי לקדושה "הרבש"ע עזר לי", אבל כל התענוג שלו הוא ממנו עצמו.

יתר על כן, כשהוא כבר מרגיש שאין לו כלום ואין לו שייכות לחכמה שלו, הוא לא בא מזה לדביקות, רק להיפך, הוא מתחיל לשאול: "אם כן בשביל מה אני צריך לעבוד?", "וכי אני צריך לחיות את החיים שלי לחינם?". למה אתה חושב שאתה חי לחינם, הרי יש לך את אותו חכמה ומדע, והקיום שלך הוא אותו קיום. את החיים שלך אתה מבלה משום שאינך רוצה להבין שאתה בחינת בהמה, ולכן אין לך את החכמה להרגיש שהחכמה אינה שלך, וכמו בהמה שמכירה בחוש את האדון שלה כך אתה תחיה בהרגשה שהחכמה שיש לך היא ממני שהחכמה שלו והוא מעיין החכמה. אך אנשים כאלו יש מעט מאד בעולם, עליהם אמר רבי שמעון "ראיתי בני עליה והם מועטים".

האדם לא רוצה לתת מעצמו כלום, יש לו את האכזריות של "רק רע כל היום" ובזה הוא רוצה להשאר. אם רק רוצים לקחת לו מזה נקודה אחת הוא נשבר לגמרי ולא רוצה יותר לחיות בעולם. הוא רוצה רק לדבר על הקדושה, ואת הסיפוק שלו הוא מכנה בשם קדושה. אבל מציאות הקדושה היא, כאשר האדם עובד על עצמו להיות מציאות הקדושה ע"י שהוא משיג את הבהמיות שלו, וממילא כל החכמה והמדע שייך לחכמה מאין תמצא. את זה אדם לא מסוגל להשיג. הוא אוהב לדבר על זה, אבל הקדושה לא נהיה אצלו מציאות. הוא לא יכול להכיל בשכלו שאין לו חלק בעולם והכל מגיע מאת השם. הרי הוא עושה פעולה, הוא עושה משהו. ולכן הוא אומר: אם כן, מה אני צריך לעמול, ומה אני צריך להתייגע.

המשך פנינים יקרים

אם כמות כל האדם ימותון אלה וגו' לא ה' שלחני (טו, כט) משה בקש להוכיח לישראל כח שלמונה של תורה על כל סדרי העולם. והנה קרה גם אם היו דבריו נכונים בכל זאת חייב מיתה משום שיצא במחלוקת, לכן אם היה נענש בצורה מבעית לא היה מוכח על עצם דבריו דהרי אפילו אם היה אמיתי חייב מיתה ואז עצם דין המות לא מוכיח שמשה אמת ותורתו אמת ורק כאשר יבא הקב"ה בריאה חדשה אז יתברר שמשה אמת והן בדאין.

ופצתה האדמה את פיה (טו, ל) בספר אמרי נועם כתב כי פצתה האדמה את פיה כמו שהיה בכפיית הר סיני ע"כ. בתוספת ביאור בני ישראל לא חפצו לקבל את התורה שבעל פה ולכך כפה עליהם הר כגיגית, וקרה שחפץ היה להוכיח שגם תורה שבכתב לא קבלו נענשו גם בופצתה על תורה שבכתב וגם וכפה עליהם הר כגיגית כנגד תורה שבעל פה.

ואת כל הרכוש (טו, לב) פירוש הענין שלא יזכו שיהנו צדיקים בעמלם כענין נפלה סלע מחיקו ומצאה עני ונתפרנס בה דבכה"ג יש לקרר ועדתו איזה זכות ממנו. קמ"ל שהכל הלך לאבוד. (ספורנו)

ויוצא פרח ויצץ ציץ ויגמל שקדים (יז, כג) וצ"ב מש"כ ויגמול שקדים אחרי שכבר נאמר ויצץ ציץ יאמר ויגמול פרי, אלא שרש"י מדגיש שהפרי שנגמל היה שקדים לומר שהפורענות ממחרת לבוא על המערער על הכהונה, ולכך לא הזכיר הקב"ה את השקדים רק את מטהו יפרח (שם יט) והטעם דהשקדים מסמלים את הפורענות שממחרת לבוא והלא מפי עליון לא תצא הרעות... ולא שייך שהקב"ה יוכיח על ההשגחה הפרטית בפורענות.

זאת חקת התורה (יט, ב) הכלל כל דיבור מוציא הבל מפיו וממילא מחסיר מחייו. החדוש בלמוד התורה שלא רק שאינו מחסיר אלא אפילו מוסיף חיים בכח עסק התורה, וזה דבר הוק שאין לו הסבר הגיוני. (נחל קדומים)

זאת חקת התורה (יט, ב) רש"י מביא המדרש תבא אמא (פרה) ותנקה צואת בנה (העגל). הכוונה בזה ע"פ הכתוב כי רחץ ה' את צואת בת ציון. כי הנה כאשר התנוק מטנף את עצמו הוא נמאס ורחוי. אך אמו שהיא אוהבתו מסוגלת לטפל בבנה כראוי כי מרוב אהבתה אינה מרגשת במיאוס הטנוף. כך זאת חקת התורה מלמדנו מרוב חבתן של ישראל לפניו יתברך שמו מעביר זוהמתן כאם הרוחצת את בנה האהובה. (רבי יצחק בלאזער זצ"ל)

וכל כלי פתוח אשר אין צמיד פתיל עליו (יט, טו) רמז בזה לבני אדם שאין להם שליטה על פיהם ומחשבותיהם ופתוחים לכל משב רוח שאינם יכולים לסגור בעדם טמא הוא. כי יסוד חובת כסוי הראש שלא יהיו מחשבות האדם הפקר ושלא יבלבלוהו רעיונותיו כי ע"י שמכסה ראשו מורה כי חפץ להגביל מחשבותיו ולאסור דמיונותיו...

וירם משה את ידו (כ, יא) הרמת יד זו של משה היתה קשה עליו כי כל אבריו של משה נתקדשו לעבודת ה' והיו ידיו כבדות לעשות פעולה שאינו כרצון ה'. מחמת כבדות זו אמרה תורה וירם משה את ידיו כי הרגיש שנושא דבר כבד.

ויתפלל משה בעד העם (כא, ז) פרש"י מכאן למי שמבקשים ממנו מחילה שלא יהא אכזרי מלמחול. בתורה"ק השוו ישראל את הקב"ה ומשה וכביכול שמשה ייענש רק מפני שמי שאינו מוחל אכזרי הוא מכאן שמחל להם משה בזה שהתפלל בעדם.

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050
02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477
ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

